

ólag
L
mert ez
kladós!
nagyváradi
szigoruan
erint
ENZ Cluj
1-18.

ESZET

ényei
Példátlan az
ely a Miklóssy
megnyilvánul.
ajánlom minden
egyetlen egy
mbaton délután
y Margitot az
intán százan és
után jegyeiért,
születére még
ezt a vidám,
odix előfordásá-

isora
Miklóssy Margit
fordulója. Igen
bérletszűnetben,
először, premie
pibérlet 106 sz.
Rendkívüli ifju-
sate etára, olcsó
mó, sorozat: 176)
tér Bóka első
Napibérlet 107

nyecske (Bar-
lti helyarákkal,
ste vendégjártá-
rozat: 179)
e vendégjártá-
zat: 180)

RA
22. A vas-
i dráma 7 fel-
Rendezte és

22. Könnyek
dráma, 6 fel-
Paul Wegener.
22. Az ördög
6 felvonásban.
or.

ény
izr. hitközség-
yzi állás vár
ru, román ál-
kiz a román,
írásban téki-
ügykeselésben
Kereskedelmi
tesülnek. Fize-

Bretter Vil-
uras, Coloniále

hitközség

CA
par.
resou 1.
jegyet, le-
onfittit stb.
Kolozs,
r megyék,
nyad me-
gett nagy-
kik utaz-

A mai szám ára az Uj Kelet Heliapjával együtt 7 lej

Szerkesztőség
Hivatalt

Telefon
és tele-
Zs. h.
Szerkesztők
Zandók. Kéz-
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉS AR.
Romániában

Egész évre — 850
Félévre — 460
Negyedévre — 240
Egy hónapra — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.-

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.-
Egy szám — 1.50

1925 április 24 Péntek

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 90 szám

5685. Niszán 30

Tavaszi rügek

Ibolyák nyílása, orgonák bimbózása idején, amikor a föld áldott anyaméhe csirázó életek látától terhes, — széles Európában a feldúlt emberi lelkek is kibimbóztatták specifikus rügeiket. Nagyon is emberi rügek ezek, vér- virágok bimbói, melyeknek színeiben az örök emberi tragédia sugarai rejtezkednek: hibrid képzelgések, meddő akarások és véres kilengé- sek. Soha ennyire a világ nem részegedett meg létezésének tudatától, soha ennyire az ember nem távolodott el morális hivatásától. Vér és vér fakad mindenütt, harcra harc tornyosul, véres bűnökre még véresebb megtorlások sas- keselyűje terpszekedik. Így néz ki az emberiség mai tavasza.

Voltak a föld történetében is szörnyű kata- klizmák, tragikus átalakulások, melyek élő ve- getációk teljes pusztulását vonták maguk után, de a föld mindig újjáéledt, hogy megteremje a maga új világát, a maga új fejlődési korszakát. Vannak optimisták, akik az emberiség mai véres vajadásából is egy szebb jövőndő kon- turjait látják kiemelkedni és a lázas forron- gások kegyetlen zürzavarából egy nyugalmasabb élet lehetőségeit jósolgatják. Akármint legyen is, annyi bizonyos, hogy ez a véres átmenet igen kedvezőtlen világot vet az emberiség magasabbrendű hivatására, meggyalázója annak a tavaszi termékeységeknek, mely a föld mélyé- ből pazar virágok és életadó magvak alakjában bontakozik ki.

Bizonyos, hogy a világ dolgai nem mennek rendjén. Ott, ahol a zendülés felüti fejét, előbb az elnyomás brutalitása ült a lelkeken. A zen- dülések szelleme ma már áthágta Európa ha- tárait s Ázsia felől is egyre sürribben érkeznek lázadásról és forradalomról beszámoló hírek. A kínai fal mögött is mozog valami. Európa im- portja: a fegyvereken épülő civilizáció ide is bedugta már a gyilkolások véres szellemét, itt is elhittette annak a tévhitnek magvát, hogy egyesek életével meg lehet váltani a tömegek nyomorúságát.

Fekete tavasz, véres tavasz ez a mostani. Az egyre melegedő, egyre sugarasabbá tömörülő napfényben az ember leplezetlenebbül mutatja meg arcának állatiasságát. Szinte úgy érezzük, hogy az emberiség fokoként vetkezi le em- beri voltának ismertető jeleit, hogy annál sza- badabban adhassa át magát állati ösztönei ural- mának. A boldogság és megelégedés szelid ro- mantikáját felváltotta különböző pathológiák igájában nyögő diktátorok uralma, akik elmé- letté sűrítik az erőszakot és az elméletet csak erőszakkal látják megvalósíthatónak.

Bizonyos, hogy az idő tovarohanásában megkoptak és elkallódtak azok az értékek, me- lyeknek állandóságában egy évtizeddel ezelőtt mindannyian hittünk. Mig egyfelől a parla- mentarizmus csődjét látjuk, másfelől irtózva gondolunk arra, hogy ennek a parlamentariz- musnak a még nálánál is életképtelenebb dik- tatura lenne a folytatása. Az idő gyorsabban devalvál, mint valaha. A demokrácia uralmá- ban hittünk és hittük azt, hogy az általános választójogon alapuló kormányzatok közelebb viszik a nemzeteket egymás megértéséhez. Ma már ebben a demokráciában sincs pozitív hi- tünk, mert látva látjuk, hogy a demokrácia nevében is számos olyan igazságtalanságot kö- vettek és követnek el állandóan, amelyek az emberiség fejlődésébe vetett hitünkkel egyenes ellentétben állanak.

A természet minden tavasszal meghozza a maga ujlását, virágaborult réteken egekre szárnyal az élet dithirambusa, csak az ember

felejtette el a dalt, az ember felejtette el em- beri mivoltának elkötelezettségét. Tókió, Szófia, Róma, Lisszabon vérfürdői ma az egyedüli vér- színű bimbók, a megbolondult emberiség kor- hadásnak indult fáján. Bizonytalanság és ki- látástalanság mindenütt. Aki még embernek érzi magát, akinek szíve helyén nincsen békasó, akinek agyát még nem futotta el a vérszomj

mámorgóze, az ma elfordítja tekintetét az em- berről, hogy egész lelkével, szemének minden tekintetével a megújuló természet képeit szem- lélhessen. Mert az emberiség tavasza, hol örjítő tropusi hőségbe, hol pedig északarkai fagyba fordult át s világot, gyümölcsöt csak a boldog, mert gonosz értelemmel fel nem ruházott természet fakaszthat.

Herriot lett a francia kamara elnöke

Viharos jelenetek között folyt le az elnökválasztás

(Páris, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Painlevének miniszterelnökké való kinevezésé- vel a francia kamara elnöki állása tudvalevőleg megüresedett. Painlevé már kormányrakerülése első napjaiban kijelentette, hogy Herrio-t fog- ják a kamara elnökévé megválasztani. A választás tegnap zajlott le a francia kamarában és Herriot elnökké választásával végződött. Herrio- t csak másodikori szavazással sikerült megválasz- tani, mert a kormányt támogató pártokból az első szavazásnál csak kilenvenen szavaztak le, mely nem elegendő egy elnök megválasztásá- hoz. A szavazás közben Balament nacionalista képviselő és kormányparti képviselő között összetűzés támadt, amely később verekedéssé fajult.

Cailleaux, az ujonnan kinevezett pénzügy- miniszter, a francia közgazdasági élet vezetői előtt azt a kijelentést tette, hogy pénzügyi politikája mentes lesz minden kísérletezéstől. Programját csak lépésről-lépésre fogja meg-

valósítani, s így siker csak később fog mutat- kozni. Az adózás tekintetében igen súlyos adók vállalását fogja kérni a francia néptől, ezzel szemben a legmesszebbmenően fog takarékos- kodni az állami kiadásokkal, főleg pedig véget fog vetni annak az állapotnak, hogy Francia- ország tovább szubvencionálja szövetségeseinek fegyverkezéseit. A Cailleaux-t támogató szocia- lista párt teljesen magáévé tette az új pénzü- gyminiszter programját, mely szerint a forga- lombban levő bankjegyeket lebélyegzik, azoknak legalább egytized részét visszatartják. A jára- dékkötvényeket négy-öt százalékos aranyértékű levonással konvertálják. A földbirtokokat, a kereskedői és ipari részvénytársaságokat jelzalog- adóval fogják megterhelni.

Mint Párisból jelentik, a kamara pénzügyi bizottsága, Cailleaux pénzügyi programjának előterjesztése után megszavazta a két hónapra szóló költségvetési provizoriumot.

A bécsi kenyérpör első napja

A hatóságok hibájából emelték a kenyérárat

(Bécs, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet által már ismertetett Anker- kenyérgyár elleni ügyben tegnap kezdődött a bécsi törvényszék előtt a főtárgyalás. Az ügyész- ség Fried Arthur igazgató ellen árdragítás címén emelt vádat. A vádirat felolvasása után az elnök megkérdezte a vádlottat, bűnösnek érzi-e magát, amire ez nemmel felelt.

— Ellenem — mondotta Arthur Fried — mint az Anker-gyár felelős vezetője ellen, ár- drágítás címén vádat emeltek és pedig azon az alapon, hogy Sedlak és Müller professzorok, Ganz és Heingl élelmészési biztos urak szak- véleményyt nyújtottak be, amely a tévedések egész sorozatát tartalmazza.

Az elnök figyelmezteti a vádlottat, hogy érveit ne olvassa fel kéziratból, hanem mondja el szabadon. Az elnöknek e figyelmeztetése ellen a vádlott ügyvédje, dr. Mravlag óvást emel.

A vádlott: Az Anker-kenyérgyár évente munkásbérében ötvenmilliárd osztrák koronát fizet ki, kilencmilliárdot a tisztviselőknak, adó- ban pedig huszmilliárdot fizet. Az ilyen nagy- tüzem a készleteket illetően nem élhet márl- holnapra, hanem nagyobb készleteket kell fel- halmaznia, hogy az üzemben fennakadás ne álljon be. Csak rá kell gondolni arra, hogy milyen veszedelem van abban, mikor egy valu- tásis hullámszám következményeképen a gyár üzeme hirtelen megakad.

Az elnök különböző kérdéseket intéz a vád- lotthoz, amelyek az igazgatósági fizetésre és a haszonban való részesedésre vonatkoznak. A vádlott kijelenti, hogy minimális tisztviselői fi- zetése van, a haszonból azonban percentuális részesedést húzott. Arra a kérdésre, vajjon a kenyérárak kalkulációt a fennálló kormány- rendeletek értelmében hajtotta-e végre, vádlott kijelenti, hogy utasítást adott a személyzetnek, hogy a számításokat mindig a legpontosabb

módon készítsék el. Majd ismertette a külön- böző lisztfajták áralakulásait és azokat a koc- kázatokat, amik a gabona elromlásával, a bur- gonya elpenészesedésével járnak. Ráter továbbá arra, hogy szükség esetén a bevásárlások alkalmával hitelt kellett igénybe venni, mely után magas kamatokat szedtek.

Az elnöknek arra a megjegyzésére, hogy 1924-ben az Anker-kenyérgyár a barna kenyé- ret ép oly drágán árusította, mint a fehéret, Fried kijelentette, hogy ez nem felel meg a tényeknek, még akkor sem, ha erről a törvény- széknak a rendőrség részéről hivatalos jelentése van. Beigazolhatja, hogy a gyár részéről ismé- telten megkeresések mentek az állami hatósá- gokhoz aziránt, hogy a kenyérárak megszabá- sákan milyen elvek érvényesüljenek. A gyár azonban soha nem kapott választ a ha- tóságoktól, úgy, hogy kénytelen volt az árak megállapításánál önállóan eljárni. Ilyen körü- lmények között nem lehetett tudni, hogy me- lyik ár megengedett és melyik nem. Végre azután a gazdasági hivatal úgy találta, hogy az Anker-gyár kalkulációja helytelen és meg- tette a feljelentést.

Ezzel a mai tárgyalás véget ért. A per tár- gyalása valószínűleg egy egész hetet fog igénybe venni.

Lisszabonban helyreállott a nyugalom

Lisszabon, április 23. A forradalom bevezet- sével kapcsolatban a kormány kihirdette az ostrom- állapotot. A hadügyminiszter beadta lemondását. Az utcai harcok alatt órákig tartó ágyutűzben szá- mos középület súlyosan megrongálódott. A városban a nyugalom már helyreállott. A letartóztatott forradalmár tisztek közül harmincnyolcat az egvik cirkálóról börtönerődbe szállították.

Halálos katonadráma a péterváradai erőd előtt

Egy közkatona lelőtt két főhadnagyot és egy orosz ezredest

(Ujvidék, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Borzalmas vérengzés történt vasárnap éjjel Péterváradon. Egy Hasszán Müftár nevű katona lelőtt két élelmezési tisztet és egy orosz menekült ezredest, aztán nyomtalanul eltűnt.

Vasárnap este a pétervárad Szokol-egyesület műsoros táncmulatságot rendezett, amelyen Panics Milán élelmezési főhadnagy két gyermeke, egy fiú és egy leány is közreműködött. A gyerekek korábban távoztak hazulról, szüleik pedig este tíz óra tájban indultak el lakásukról a mulatságra Kokotovics Dusan élelmezési főhadnagy és felesége társaságában. A két asszony elől haladt, mögöttük néhány lépésre ment a két férj.

Amint a társaság a belgrádi kapuhoz ért, elébük toppant egy katona és két lövést tett a két tisztre. Az egyik golyó Panics szívére furta keresztül és rögtön halált okozott, a másik golyó Kokotovics mellén hatolt át, majd egy biciklin arra haladó orosz ezredest, Uszwenskyt érte. Ugy Kokotovics mint az orosz ezredes meghaltak.

Mialatt egy Krekovics nevű kéményseprő és több katona az áldozatokat letakarták a menyélnőnek sikerült a sötét éjszakába eltűnnie.

A katona nyilván azért követte el tettét, mert néhány nap előtt szökésért több évi börtönt mértek rá. Az ítélet még nem volt jogerős, addig pedig őrszolgálatot teljesített. Így jutott fegyverhez, amit tisztjei ellen fordított.

Likvidálják az orosz emigrációt

Előbb a demokrata érzelműek térnek haza. Borah szenátor közvetít a szovjet és az emigráció között

Paris, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az orosz forradalom és az évekig tartó ellenforradalom olyan emigrációt teremtett, amely összetételére és nagyságára nézve szinte páratlan az egész történelemben. A nyugateurópai orosz emigráció ma hozzávetőleg egymillió lelket számlál. Ez a nagy embertömeg javarészt az ellenforradalmi hadseregek széjjelzúzott katonáiból áll. Politikai hitvallásuk e száműzötteknek különböző: a szélső monarchisták mellett találhatunk baloldali szocialistákat, sőt Bakunin híveit, anarchistákat is.

1917 óta bolyonganak ezek a szerencsétlenek leginkább az Oroszországot környezett országokban. Most azonban, amikor a bolsevik uralom maga is sok gazdasági koncessziót tett a forradalmi elvek ellenére, egészen természetes, hogy lassanként politikai koncessziókat is kell tennie. Ezt természetesen nem önkényesen teszik, hanem az Oroszországban élő emigráns-ronkok sürgetésére. Rengeteg Oroszországban élő ember rokona emigrált és minthogy Oroszországban már a politikai szabadságok is kezdenek kifejlődni, e ronkok türelmetlenül követelik az emigránsok hazatérését. Legutóbb egy moszkvai gyűlésen parasztemberek szólaltak fel és követelték az emigráció liquidálását.

A kommunisták — mondották a parasztszónokok — már kikormányozhatták magukat hét esztendő alatt, szorulanak most már összességben adjanak helyet a bujdosóknak is.

E felszólalásoknak köszönhető az a kicsérélési akció, amit Oroszország kezdeményezett és amelynek a közelmúltban a lengyel—orsz határon egy tragikus végű epizódja is volt.

A liquidálás valószínűleg úgy fog megindulni, hogy előbb a radikális politikai nézetűek térnek haza, a demokraták, akik nem állanak olyan ellenében a szovjetrendszerhez, mint a forradalmárok. A szocialistákhoz közelálló demokrata csoportok politikusaival a külföldi államférfiak is tárgyaltak és ha Oroszországban a dolgok kialakulnak és teljes demokrácia jut uralomra, akkor nyilván ezek a külföldet járt emigránsok kapnak jelentős szerepet az ország irányítása körül.

Különösen az amerikai emigránsokra vár ez a nagyjelentőségű és történelmi szerep. Borah szenátor a közvetítő közöttük és a szovjet-kormány között, amely talán már a közeljövőben szívesen fog átadni néhány fontosabb pozíciót a külföldön tájékozott hazatérő emigránsoknak.

Tovább kell majd várniok a monarchista emigránsoknak, akik külföldön is eljártak a maguk kis szerepét: főhercegeknek udvartartást biztosítottak, generálisok, bárók igyekeztek az Oroszország-

ban megszokott külsőségekben, bár egészen szegényes körülmények között élni. Egymásután kiáltották ki és fosztották meg „cárjaikat“ a tróntól. Legutóbb a Koburgban tartózkodó Cyrilt cárnak kiáltották ki és e pillanatban még ő a cár, ha ugyan holnap nem fognak újat kikiáltani. Bármenny-

nyire szánalmas és segítségre szoruló is e visszamaradott emberek szerepe, az orosz szovjet mégsem fogja őket egyhamar visszaengedni az országba, vagy ha igen, akkor is olyan ellenőrzés alá helyezi őket, amely sokkal kevésbé kívánatos nekik, mint a külföldön való nyomorgás.

Egy nap a kolozsvári Palesztina-hivatal életéből

Mozaikképek a ósujházába készülő erdélyi zsidókról

(Cluj—Kolozsvár, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csak egy csöpp víz, mégis benne van a végtelen óceán tükre. Csak egy csöpp víz az erdélyi zsidó élet tengeréből, a kolozsvári Palesztina-hivatal mindennap zsufolt szobája, de meglátni benne az erdélyi zsidó sors és az erdélyi zsidó remény vetületének miniatűr képét.

Már a kora délelőtti órákban megtelik a szoba. A belső szoba párnázott ajtajáról öklönyi betűk hirdetik, hogy csak 11 órákor lehet információt kapni, mégis mindenki vár, ki türelmesen, ki türelmetlenül. Különös és nem mindennapi élmény elnézni ezeket az új hazát keresőket. Korra, foglalkozásra, társadalmi állásra nézve annyira különböznek egymástól, hogy joggal csodálkozhatna idegen valaki, hogyan is járhatják az egyazon utat. De ha jól elnézi az ember őket, látja, hogy a szeme mindegyiknek egyforma. Mindegyiknek a nézésében ott ég az ígéret földje.

Egy kis szellő Palesztina földjéről

Halk, fojtott hangú beszéddel ütök el a várakozás idejét. A szemük minduntalan fennakad a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségének jellegzetes berendezésén. Az egyik falon nagy, héberbetűs Palesztina-térkép lóg. Uj életbe induló öregek és ruganyos izmu, építő munkára kész fiúk lenéző szemmel simogatják végig az ismerős hieroglifákat. Az ajtó mellől két tarisznyás székely paraszt bázul rá a térképre, meg a szarkalabas akom-bakomra.

— Ez a Zsidóország — jön rá az igazságra az egyik, aztán közös buzgalommal igyekeznek megfejteni a geográfiai jelzések misztériumait.

Hosszu fekete fakeretes tüvegskrényben Palesztina fejlődő iparának miniatűr kis kiállítása van elhelyezve. Órák hosszat elnézik a sárga dohányleveleket, Rison le Cion borát, a textil-árakat, földet, az anyagot, a meszet és legfőképpen a gyönyörűségeken aransárga dus kalászatokat. Szászor is megkérdik:

— Ez ott terem, ezt ott csinálják?

És a kérdezőnek meg a felelőnek is különös melegség önti el a szívet.

¶ Egy hosszú szakállu, pátriárcha-kínézésű zsidó, akinek a fia készülő kivándorolni, a képeket nézi el. Sokáig nem bírja levenni a szemét egy palesztinai lovas somér fényképéről. Hol a somér fényképét nézi, hol a fiára tekint, aztán suttogó beszédbe kezd a fiával egy-egy szavát hallani, ahogy a kétezer év előtti Palesztina történetéről mesél.

A kivándorlók tarka vására

Lassankint annyira megtelik a szoba, hogy sorsszámokat kell osztani a jelentkezőknek. Egyenként kerülnek a Palesztina-hivatal rutinos titkára elé.

— Ismeri-e Palesztina helyzetét, tudja-e, hogy mi vár ott magára? — hangzik el elsőnek a lelkiismeretes kérdés.

A válaszok nem egyformák. Vannak, akik tulságosan vérmes reményekkel készülnek az utra. De a fiatalabb generáció válasza szinte stereotyp:

— Tudom, mi vár rám — mondják komolyan — kemény munka és szabadság!

Azzal a néhány kalandorral, meg egy-két egészen naiv emberrel, akik szerencsét próbálni jöttek, hamar végez az információkat adó titkár.

— Megváltotta-e a sékeljét — kérdi egy gyanusan pislogó kivándorló-jelöltől.

— Még nem — hangzik a válasz — de ha jó információkat kapok, akkor kiváltom.

— No magának nem való Palesztina, de Palesztinának sem való maga — jöjjön majd akkor, ha megtanul zsidó módra érezni.

Néhány naiv jelentkező keserves csalódáson esik keresztül, amikor megtudja, hogy a

Palesztina-hivatal senkit sem szállít ki ingyen, de arra sem vállalkozik, hogy előre kényelmes existenciát biztosítson a kivándorló-jelölteknek.

A viszonyokat ismerő komoly elhatározású kivándorlók annál szívósabban ragaszkodnak elhatározásukhoz és valósággal megható nézni, hogyan harcolnak szinte, hogy minél hamarabb hajóra kerülhessenek.

Akinek van ötszáz fontja, minden különösebb nehézség nélkül kap vizumot. Aki fiatal, erős, dolgozni akar és hozzá még építőmunka a szakmája, annak a Palesztina-hivatal a legrövidebb időn belül rendelkezésére bocsátja a vizum megszerzéséhez szükséges bevándorlási engedélyt.

Aki nem ismer nehézségeket

A nagycsaládos öregek és nem produktív foglalkozású kivándorolni akarók kérését nehezebb teljesíteni.

Egy ötvenéves tagbaszakadt zsidó suszter áll meg az asztal előtt. Hét gyermeke van. A titkár ki akarja próbálni, vajjon valóban komoly és megbízható az elhatározása.

Nem gondolja-e, — kérdi, — hogy túlóreg már új életet kezdeni?

— Ha munkáról van szó, — csattan fel az „öreg“ — még felveszem a versenyt akármelyik fiatalal.

— Csakhogy cipész amugy is tulontul sok van Palesztinában és nem valószínű, hogy munkához jut.

— Annál jobb, — mosolyog a cipész — mert ugyis jobban szeretnék földet művelni.

— De hátha ott sem kap munkát?

— Akkor lesznek napszámos, de otthon lesznek. Sovány, vézna bocher is áll a jelentkezők között.

— Nem fogja tudni maga elvégezni azt a „fekete munkát“, ami Palesztinában a tanulatlan munkásokra vár — figyelmezteti a titkár.

A bocher szó nélkül eltűnik, egy negyedóra múlva újra jelentkezik, büszkén lobogtatja orvosi bizonyítványát, ami igazolja, hogy nehéz testi munka elvégzésére is alkalmas és addig nem tágit, míg meg nem ígéri neki a vizumot.

Egy ötvenkétéves tanító azzal kezdi, hogy neki itt sem anyagi, sem pszichikai szempontból semmi baja sincs, de mégis szeretne kimenni, merthogy nagyon vágyik ki dolgozni Erec Jiszráelért.

— Meg aztán — mondja — van két fiam is, akiket Palesztina ujjáépítésének szolgálatára neveltem.

¶ Csak egy pillanatra komorodik el, amikor meghallja, hogy a héber nyelvtudás nem elegendő és hogy angolul és arabul is tudni kell annak, aki Palesztinában tanító akar lenni.

— Kérem, az nem is olyan nagy baj — mondja inkább saját magának — hiszen angolul, meg arabul is meg lehet tanulni.

A férfi jelentkezőket lányok és asszonyok váltják fel. Ők talán még szívósabban ragaszkodnak a Palesztinába való kivándorlás gondolatához, mint a férfiak. A legtöbbször varróleány, de majd mindegyik hozzáteszi:

— Ha másképp nem megy, mosni és főzni fogok a chalucokra.

Egy erőteljes kézügyintés

Egy egyetemi hallgató kerül sorra, meg egy bankfiu. Mindakettő tanult cionista, akik jól tisztában vannak az immigrációs probléma egész komplexumával. Minden kérdést egyszerű, de erőteljes kézügyintéssel intéznek el:

— Mi tudjuk, hogy kemény munka vár ránk, de éppen azért megyünk.

Egy németországi timár német utlevelét mutatgatja:

— Kérem — mondja — én eljöttem Németországból ide dolgozni. De miért ne menjek haza Palesztinába dolgozni. Itt is dolgozom, ott is dolgoznék, de legalább otthon volnék.

A két tarisznyás magyar is sorra került.

— Hallottuk — mondják — hogy a zsidók Palesztinában országot építenek, ahol kell a dolgozó kéz, hát eljöttünk mink is, merthogy dolgozni tudnánk, csakhogy itten nincsen munka.

Nincsen munkán hangzik el a zsidóvágyóknak a föld sok paraszta egyre sürűbben, hogy segítsék ki.

A szoba lassan dolgozva után siet, a cionisták likvidálására tina földjébe, meg készül neki álma.

A Lómáan

Lómáan Ak dekelték tudom

1. B. csoportvetkező száma 1381, 869, 658,

2. Folyó évi tengerpart mellé parcellákat vásárolni lehet:

következőket: venni, ha a honparcellát, hogy

kormány azt es nem 99 éves re

1—213. száma sak s miután ál

terület a legérté határozta, hogy

az ára ugyanann Tehát „A“ csoport

ára harminchat nek a két duna

fizetések is ugy három dunamró

3. Többen földet, hogy enged

zóknek, hogy egy parcellát.

nincs az ellen, parcella vásárlás

Kelet hasábjain, állapítottuk meg

hogy az akciót. Ki kell azonban

egy emberrel áll esetekben és esa

gunkkal szemben tekintve nem e

embernek ilyen a városi telkek

— Magyar Budapestről jelent

tatja a magyar ir nek utolsó állomá

mérem elleni vést uttal a magyar ir

sánszky Józsi Je rem elleni vétség

padjára. Tersánsz előtti a Dunából f

elkeseredésében ve címmel regényt ir

számban jelent miatt bünygi elj

az indokolással, h a kifejezetten ink

talmaznak. A szer két cselédleányna

erotikus dolgoknak kidomborítását ta

hogy a szemérem ben is megállapít

telmében Tersáns budapesti büntető

pokban tartja meg

Össze

Tokió, áprili összeesküvést fe

miniszterelnök esküvők közül s

Fejfájás

...ruló is e vissza-
...szovjet mégsem
...dni az országba,
...enőrzés alá helyezi
...ánatos nekik, mint

életéből

...ról

...szállit ki ingyen,
...előre kényelmes
...dorló-jelölteknek.
...y elhatározásu ki-
...szakodnak elhatáro-
...nézni, hogyan har-
...abb hajóra kerül-

...különösebb nehé-
...tal, erős, dolgozni
...a szakmája, annak
...b időn belül ren-
...gszerzéséhez szük-

...mer nehézségeket
...em produktív fog-
...érését nehezebb tel-

...zsídó suszter áll
...ke van. A titkár
...an komoly és meg-

...hogyan tudóreg már

...csattan fel az
...rsenyt akármelyik

...is tulontul sok van
...hogyan munkához jut.
...g a cipész — mert
...ívelni.

...munkát?

...de otthon leszek.
...jelentkezők között.
...elvégezni azt a „fe-
...a tanulatlan mun-
...titkár.

...k, egy negyedóra
...lobogtatja orvosi
...y nehéz testi munka
...g nem tágit, mig

...al kezd, hogy neki
...szempontból semmi
...kimenni, merthogy
...Jiszraélért.

...— van két fiam is,
...ek szolgálatára ne-

...tik el, amikor meg-
...s nem elegendő és
...kell annak, aki

...nagy baj — mondja
...zen angolul, meg

...és asszonyok váltják
...ragaszkodnak a Pa-
...ndolatához, mint a
...de majd mindegyik

...mosni és főzni fo-

teljes közlegyintés

...al sorra, meg egy
...ista, akik jól tiszt-
...rebléma egész kom-
...yszerű, de erőteljes

...y munka vár ránk,

...émet utlevélét mu-

...n eljöttem Német-
...t ne menjek haza
...lgozom, ott is dol-

...ék.

...sorra került.

...— hogy a zsidók
...ahol kell a dolgozó
...thogy dolgozni tud-

...unka.

Nincsen munka, ez a két szó nagyon is gyak-
ran hangzik el a Palesztina-hivatal helyiségeiben,
a Zsilvölgyének keresztény munkásai, de a székely
föld sok parasztja is levélben és személyesen is
egyre sürűbben fordulnak a Palesztina-hivatalhoz,
hogy segítsék ki őket Palesztinába.

A szoba lassankint kiürül, kiki a maga napi
dolgai után siet, legtöbbször már az itteni relá-
ciónak likvidálása a legfontosabb dolga és Palesz-
tina földjébe, meg a maga két karjába vetett hittel
készül neki álmai elképzeléseinek valóra válására.

A Lómáan Akkó közleményei

Lómáan Akkó a következőket hozza az ér-
dekeltek tudomására:

1. B. csoportbeli jegyzőknek újabb a kö-
vetkező számú parcellák adatai: 1374,
1381, 869, 658, 585, 939, 1258.

2. Folyó évi április 26-tól kezdődőleg a
tengerpart melletti homokterületen is lehet
parcellákat vásárolni. Megjegyezzük ehhez a
következőket: A vásárlónak tudomásul kell
venni, ha a homokterületen választ magának
parcellát, hogy az eddigi birtokos, a palesztinai
kormány azt esetleg nem öröktulajdonba, ha-
nem 99 éves rendszerű örökbérletbe adja. Az
1-213. számú parcellák bruttó kettő dunamo-
sák s miután általános vélemény szerint ez a
terület a legértékesebb, az intézőbizottság úgy
határozta, hogy egy kétdunamos parcellának
az ára ugyanannyi, mintha három dunam volna.
Tehát „A“ csoportbeli jegyzőknek a két dunam
ára harminchat font, „B“ csoportbeli jegyzők-
nek a két dunam ára százötven font. A be-
fizetések is ugyanugy eszközözlendők, mint ha
három dunamról volna szó.

3. Többen fordultak hozzánk a kérés-
sel, hogy engedjék meg „B“ csoportbeli jegy-
zőknek, hogy hárman-négyen jegyezhesse-
nek egy parcellát. Minekünk semmi kifogásunk
nincs az ellen, ha többen összeállanak egy
parcella vásárlására. Többször megirtuk az Uj
Kelet hasábjain, hogy mi a parcellákat azért
állapítottuk meg minimális három dunamban,
hogy az akciót gyorsabban lebonyolíthassuk.
Ki kell azonban jelentenünk, hogy mi csak
egy emberrel állhatunk összeköttetésben ilyen
esetekben és csak egy embert tekintünk ma-
gunkkal szemben obligóban levőnek. Ettől el-
tekintve nem engedhető meg háromnál több
embernek ilyen célra való egyesülése, mert ez
a városi telkek tulságos elaprózására vezetne.

Magyar írók a vádlottak padján

Budapestről jelentik: A budapesti ügyészség foly-
tatja a magyar írók ellen megindított hajszát, amely-
nek utolsó állomása Karinthy Frigyesnek közsze-
mérem elleni vétségéért való elítéltetése volt. Ez-
uttal a magyar irodalom másik kitűnősége, Ter-
sánszky Józsi Jenő kerül sorra, aki szintén szemé-
rem elleni vétséggel vádolva kerül a vádlottak
padjára. Tersánszky J. Jenő, akit másfél évvel ez-
előtt a Dunából fogtak ki, ahová nyomora fölötti
elkeseredésében vetette magát. A céda és a szűz
címmel regényt írt, amely a „Nyugat“ mult év júliusi
számában jelent meg. Az ügyészség a regény tartalma
miatt büntügyi eljárást indított a szerző ellen, azzal
az indoklással, hogy annak tartalma, de különösen
a kifejezetten inkriminált részei fajtalanságot tar-
talmaznak. A szerző a vádhatóság megítélése szerint
két cselédleánynak a szeretkezését írja le s „az
erotikus dolgoknak olyan színes leírását és célzatos
kidomborítását tartalmazza az inkriminált regény,
hogy a szemérem elleni sajtóvétség a szerzővel szem-
ben is megállapítható“. Az ügyészség vádirata ér-
telmében Tersánszkyt vád alá is helyezték és a
budapesti büntetőtörvényszék Töreki-tanácsa a na-
pokban tartja meg ebben az ügyben a főtárgyalást.

Összeesküvés Tokióban

Tokió, április 23. A rendőrség nagyarányu
összeesküvést fedezett fel, melynek célja Kato
miniszterelnök meggyilkolása volt. Az össze-
esküvők közül számosat letartóztattak.

Fejfájás ellen

migrén és neuralgiás fájdalmak ellen csak a

Neuralgine Jurist

használandó. Ügyeljünk az eredeti csomagolásra. Kapható a összes gyógyszerárakban és drogueriákban. 1844

Május 1-én életbelép a harmincszázalékos tarifaemelés

Bukarest, ápr. 23. A közlekedésügyi minisztérium ma küldötte szét az egyes vasuti tar-
letvezetőségekhez azt a rendeletet, amelyben felhatalmazást ad a C. F. R. generális tarifa-
emelésének május elsején való életbeléptetésére. A tarifa-emelés — mint azt már jelentettük —
harmincszázalékos és egyelőre augusztus elsejéig marad érvényben. Május elsejével a menet-
rendben is lényeges változás történt.

A szörnyű megtorlás napjai Bulgáriában

Gyilkosságok és letartóztatások özöne. A külföld semleges marad a bolgár eseményekkel szemben

(Szófia, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Bár a bolgár kormány hivatalos jelentései a
rend helyreállításáról számolnak be, a magán-
tudósítások szerint a felfordulás még teljes az
országban. Az ország még mindig át van há-
lózva agrárkommunista-szervezetekkel, melyek
várják az alkalmat, hogy általános zendüléssel
magukhoz ragadhassák a hatalmat és kikiált-
hassák a szovjetet.

Délbulgáriában még áll a harc a fölkelők
és a kormány csapatai között, de Szófiában és
Északbulgáriában Lazarov tábornok diktatúrája
elnyom minden megmozdulást. A katonai liga
drákói szigorúságában odáig ment, hogy Boris
királyt, aki koncentrációs kormányt akart ala-
kitani, a királyi palotában internálta. Szófiában
a legkisebb gyanu elég arra, hogy kommuniz-
mus vádjával valakit letartóztassanak.

Külföldi szemtanuk, úgy Wedgewood angol
ezredes, aki a merénylet után véletlenül Bul-
gáriában tartózkodott, hajmeresztő részleteket
beszél el a katonai liga megtorlási rendszeré-
ről. E szörnyű terror ellenére is a kommunisták
plakátokat terjesztettek Szófia utcáin,
melyben bejelentik, hogy legfeljebb tíz nap
alatt a Cankov kormány valamennyi tagját
meggyilkolják.

A bolgár-jugoszláv viszony kiélesedett Rus-
szev belügyminiszter beszéde miatt, melyben
azzal vádolta meg Jugoszláviát, hogy résztvett
a merényletek suba alatti előkészítésében. Bel-
grádi kormánykörökben hirtelen jár, hogy ameny-
nyiben a bolgár kormány e vádat nem tisztá-
zza, Jugoszlávia megszakítja a diplomáciai

Ujabb kommunista puccskísérlet Bulgáriában

Bukarest, április 23. Az „Adeverul“ szófia
táviratok alapján arról ad hírt, hogy Ruscuk-
ban az éjszaka folyamán újabb puccsot akartak
megkísérelni. Ruscuk környékéről mintegy
háromszázan felfegyverkezve a városba nyo-
multak és ki akarták menteni azokat, akiket
börtönben tartanak fogva. A puccsot a Rus-
cukban lévő katonaság gátolta meg, amely su-

Kormánypartí bolgár nyilatkozat a helyzetről

A szóiai merényleteket követő napon
a bolgár fővárosból Bécsbe utazott Tenew
Mihály volt pénzügyminiszter. A kiváló po-
litikus Bécsben nyilatkozott egy újságíró előtt.
A merénylettel kapcsolatos eseményekről és
az országban várható új alakulásról. A bol-
gár államférfiu nyilatkozatában mindenekelőtt
mentegetni igyekszik azokat a szörnyű rém-
teteket, amelyeket a merényletet követő na-
pokban a kormány közegei elkövettek.

A város izgalmát — mondotta a bolgár ál-
lamférfi — a merénylet napján nem lehet leírni.
Nagy szerencse, hogy a kormányban erős energia
és lélekjelenlét lakozik és az a körülmény, hogy a
katonai hatóságok azonnal akcióba léptek. Nem-
csak az én meggyőződésem, hanem minden józan
emberé, hogy a katonaságnak és a kormánynak kö-
szönhető, ha az elkeseredett lakosság nem végzett
azonnal a paraszttal és kommunistákkal.

Ma már távol állok a politikától, de meg-
állapíthatom, hogy Cankov kormánya teljes mé-
rtékben teljesítette kötelességét. Ha be kellene bi-
zonyítani, hogy Bulgáriában szükség van szigoru
rendszabályokra, akkor a csütörtöki események ezt
elégig igazolják. Talán az a szemrehányást keltő
a Cankovokban, hogy nem voltak elég erélye-
sek, mert különben talán ezt a súlyos katasztrófát
el lehetett volna kerülni. Senki ne higgye, hogy
az agrár kommunisták a Cankov-kormány szigora
miatt léptek akcióba. Nem a mai rezsim ellen való
harcról van itt szó, hanem a paraszttól vissza
akarnak jönni ismét a kormányra és szovje-
tizálni akarják a velük szövetségzett kommu-
nistákkal Bulgáriát. Az eseményekért valamelyest
a szövetséges nagyhatalmak is felelősek, mert nem
engedik meg nekünk, hogy annyi katonát tartsunk

összeköttetést Bulgáriával.

A parlamenti ellenzék vezére, Malinov olyan
irányu nyilatkozatot tett, hogy csak egy kon-
centrációs kormány teheti lehetővé a rend
helyreállítását Bulgáriában.

A külföld, bár elítéli a merényleteket, nem
valószínű, hogy aktív segítséget nyújt a mai
bolgár kormánynak. Bukarestből jövő megbiz-
ható tudósítások szerint Románia, bár jószem-
mel nézi a Cankov-kormányt, az eseményekkel
szemben szigoruan semleges marad. A román
határ védelmére komoly intézkedések tör-
téntek.

Cankov bolgár miniszterelnök a sajtónak
tett nyilatkozatában kijelentette, hogy a szófia
bombamerénylet kommunisták műve, akik álta-
lános anarchiát akartak előidézni a Balkánon.
Az európai nemzeteknek kötelességük — mon-
dotta Cankov, — hogy Bulgáriát támogassák.

A budapesti bolgár követ kijelentései sze-
rint a kormány teljesen ura a helyzetnek. A
Belgrádból, Bécsből és Prágából jövő riasztó
hírek nem felelnek meg a valóságnak, annál is
inkább, mert azokat bolgár emigránsok bocsát-
ják szárnyra. Az ostromállapot kihirdetése Pav-
lov követ szerint azért vált szükségessé, hogy
a kommunista gonosztevők a lassu igazságszol-
gáltatás helyett statáriálisan nyerjék el bünte-
tésüket.

A kormány megtorló intézkedéseivel kap-
csolatban kedden Szófiában meggyilkolták
Orutkint, a Sztambulinszky-kormány szófia
rendőrfőnökét és Murajevot, Sztambulinszky
volt hadügyminiszterét.

lyos összecsapás árán visszaverte a felkelőket.
Az összecsapásnak több mint negyven halotja
és sok sebesültje van.

Giurgiuban a román granicsárok több bol-
gár határátlépőt elfogtak, akiknél semmiféle
igazolóló irás nem volt. Kihallgatásuk során ki-
tűnt, hogy szófia menekült kommunisták, aki-
ket a granicsárok letartóztatásba helyeztek.

fegyverben, amennyire mostanában szükségünk van

A Cankov-kormány ma nem léphet vissza, az
csak természetes, mert hiszen ezt könnyen meg-
futamodásnak tekinthetnék, az agrár-kommunisták
terrorja elől való meghátrálásnak. Hitem szerint
más megoldás és más kiút a mai káoszól nincs,
mint a *rendpartok koncentrációja*. Erre azonban
kevés kilátás van, mert ha az összes pártok meg-
egyeznek is abban, hogy az ország és a nép ellen-
ségeinek üzelmeit minden eszközzel meg kell
gátolni, mégsem valószínű, hogy e cél elérésére
össze lehetne hozni egy koncentrációs kabinetet. E
kabinetben mindenekelőtt *sem vennének részt a
szociálisták, sőt a polgári ellenzéki pártok
sem kaphatók erre a célra*. Biztosra vehető,
hogy a paraszt-szövetség, épügy, mint a kommu-
nisták, az általunk elkövetett merényletek miatt
sokat veszítenek népszerűségben. Az ő körökben is
nagyon sokan elítélik a katedrálisan elkövetett
véres merényletet. A csirájában elfojtott lázadás
megmutatta, hogy nem lehet most már felkelést
vagy forradalmat csinálni Bulgáriában.

Fájdalom, az utolsó napok eseményei nem ma-
radtak hatás nélkül a közgazdasági viszonyokra.
Ma Bulgáriában a gazdasági helyzet elég súlyos,
nemcsak a világválság terhe alatt nyögünk, hanem
a reparációs adósságok is súlyosan ránehezdednek
az ország közgazdasági életére. E mellett nem ka-
punk külföldi hitelt és rá vagyunk szorulva a belföldi
hitelekre. A belföldön pedig a Bolgár Nemzeti Bank
teljes mértékben igénybe van véve az állam részéről,
ugy, hogy ujonnan felállítandó gyárak és meglévő
üzemek számára alig lehet hitelt előteremteni. Mégis
megnyugtató jelenség, hogy a külföld nem veszi-
tette el bizalmát országunkkal szemben. Az ese-
mények után is valutánk értéke a külföldi tőzsdé-
ken a régi maradt.

Sportlevél Bécsből

A Hakoah Kolozsváron. Bukaresti rugbicsapat Bécsben. Hogyan történt Schaffer „átlépése” a prágai Spártába

(Bécs, április 23. Az Uj Kelet bécsi tudósítójától.) Az osztrák főváros sportélete a szezon változatos fordulatainak jegyében zajlik. A bajnokságot zárt sorokban törtétek előre a profilig vezetőcsapatok, amelyek közül a Hakoah halad a legtöbb kilátással a bajnoki cím felé. Egy sportlap bedobta a jelszót: Az idén csak győztes lesz a bajnokságnak, de mestere nem, mert a csapatok nagyrésze egyenlő erőt képvisel. Ezt a jelszót csak az előérzett félelem diktálta: zsidó csapat lesz az idei osztrák „mester”, mert a megokolás éppen fordítva igaz: minél egyenlőbbek az ellenfelek, annál „Mesterré” teljesítmény előttük elsőnek befutni. A Hakoah egyébként vas-tréning alatt áll, szédületes formában van, csak így sikerülhetett, ami még senkinek sem sikerült: öt gólt löni Európa legjobb csapatának, a prágai Slaviának és főleg a fenomenális Staplik kapusnak. Ha nem ő véd, nyolc gólt visz el a Slavia. Ősszel a rég várt találkozás is létrejön: Hakoah—MTK-meccs lesz előbb itt, aztán Budapesten. A nyári lengyel tura alkalmával a Hakoah esetleg Kolozsváron is játszik.

Schaffer, aki a prágai Spárta centercsatára lett, vasárnap játszik azóta először Bécsben éppen az amatőrök ellen. Spéci spártaistáságának nagy meséje van. Egy-két évvel ezelőtt a Spárta, fénykorában, Bécsben játszott az amatőrök ellen, amikor is a csehek intézője már alkudozásokba kezdett a futballkirályal. Igényei nem voltak szerények, erre Hojer Anton, a kitünő bekkjátékos, akkor azt a kijelentést tette:

— Ne szaladjatok utána, nem kell nekünk, hiszen futballalfabéta.

Ezt a kiszólást az Amatőrök intézője nem mulasztotta el még a meccs előtt Spéci tudomására hozni, aki aztán a meccsen összeszedett mindent, amit a futballban megtanult. Az pedig nem volt kevés és az történt, hogy az Amatőrök váratlanul 3:1-re verték meg a félelmetes Spártát és szemtanuk állítása szerint Hojer Anton sehoh sem volt a Spárta kapuja előtt. Spéci egyedül vele játszott és azt csinált vele, amit akart. Meccs után Hojer azt mondta az intézőjének:

— Kell nekünk az a Schaffer már csak azért is, hogy ne kelljen többet ellene bekkelnék.

Benfentesek azt mondják, hogy ez nem legenda és a Spárta nem nyugodott, míg meg nem szerezte Spécit. Tegnap Prágában 5:1-re verték a Rapidot, a mostani Amatőr—Spárta meccs iránt tehát nagy az érdeklődés és ha el nem halasztják — erről is szó van — Schaffer-nap lesz vasárnap a Hohe-Warten. (Bécs legnagyobb pályája.)

Egy bukaresti rugbicsapat mutatkozik be vasárnap Bécsben éppen a Spárta—Amatőr meccs előtt. A bécsi sportegyesületek egyre nagyobb érdeklődést tanúsítanak a rugby iránt és főleg az Amatőrök csinálnak nagy propagandát ennek a klasszikus labdajátéknak. Jellemző a román rugby-sport nivójára, hogy a bécsiek titkon remélnék győzelmet, amit óriási teljesítménynek tartanak és már hónapok óta lázasan treniroznak, hogy méltóan képviseljék az osztrák színeket. A lapok bőven ismertetik és méltatják a román rugby-sportot és emlékeztetnek a románok párisi jó szereplésére. A román olimpiai csapatnak 8 játékosát ez az egyesület adta és így szombaton érdekes játékot remélnék a bécsiek. A játék ünnepi külsőségek közt fog lefolyni és a bécsi román követ vállalta a mérkőzés védnökségét.

A bécsi husvét program a legsóvárabb, amit csak ez a sportcentrum valaha is látott. A professzionizmus nem rendeli alá érdekeit a lokálpatriótizmusnak és a legjobb csapatok külföldre mentek, hogy inkább anyagi, mint morális sikereket arassanak, ami kétségen kívül sikerült is nekik. A csapatok csupa félsikert és vereséget könyveltek el idegenben, az egy Sportklub kivételével, amelynek sikerült az előző napi bravurtól (FTE—NTK 2:1) alült FTC-t 5:0-ra megverni Budapesten. A Hohe Wraten alig 5—6 ezer ember előtt (10 éve

nem történt meg) a SzAK—Vienna (2:2) és WAC—SzAK (7:1) untatta az idegességig a hiénákat. A lapok még mindig nem tudnak megbocsátani a rendezőknek emiatt és csunya leckéket adnak a vezető kluboknak a bécsi közönség iránti kötelezettségeikről. A WAC-pályán a berni Young Boys bizonyította be, hogy inkább Old, mint Young Boys és a WAC-tól 2:1, a Simmeringtől 4:0 aranyu vereséget szenvedett.

A Corinthianok győzelmesen jöttek Németországon át Londonból, hogy innen azután 2:0

Bukarestben

megkezdődött a kereskedők kilakoltatása

Kereskedők kongresszusa a Dáciában

(Bucuresti-Bukarest, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az országos kereskedőkongresszus, amelyet ma tartottak meg Bukarestben, a Dacia termében zajlott le. A kereskedők ezen a kongresszuson újból felsorakoztatták kéréseiket és elkeseredetten követelték a kormánytól, hogy most az utolsó percekben hosszabbítsa meg az üzletbérleteket.

A kongresszussal egyidejűleg Bukarestben már megkezdődtek a kilakoltatások. A mai napon Joan

vereséggel visszatérhessenek. A Corinthianok egyébként az angol amatőr futballklubok közül a legerősebbek. Háboru előtt gyakran látogattak el Budapestre. 1907-ben tett budapesti látogatásukkal kapcsolatban tiszteletükre a MAC róluk elnevezett örökös vándordíjat ajándékozott a MLSZ-nek.

Ez ma körülbelül a bécsi futballélet, amely a következő hetekben még felmelegszik az Uruguayiak itteni szereplésekor, hogy a forpontra hevüljön az angol profi—osztrák profi válogatottak májusvégi találkozásokor. Carter.

Gadelsteanu kereskedőt a Strada Halelor 17. szám alól lakoltatták ki erőszakos eszközökkel. Ezenkívül Lebl bádogost, Niculescu fődraszt és Angel cipészt tették ki üzlethelyiségeikből.

A kilakoltatásra a bankaresti háztulajdonosoknak az adta meg a címet, hogy a lakbértörvény nem rendelkezik arról, április 23-án, vagy pedig az egyégesített naptár szerint május hatodikán járnak le az üzletbérleti szerződések.

Álomnak tetszett az egész...

Chajes főrabbi beszámoló palesztinai tapasztalatairól

(Bécs, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A cionista világszervezet intézőbizottságának elnöke, dr. Chajes bécsi főrabbi tegnap este hét órákor tartotta meg előadását a jeruzsálemi egyetem megnyitása alkalmából szerzett tapasztalatairól. A szüfölság megtelt Konzerthausban s szónokot dr. Jakob Ehrlich, az osztrák cionista szervezet elnöke köszöntötte és zajos óvációk közepette köszönte meg azt az áldozatkész munkát, amelyet a zsidó újjáépítő ügyben mindenkor kifejtett.

Dr. Chajes beszéde elején kijelentette, hogy szándékosan nem készült erre az előadásra, mert azt akarja, hogy semmi egyéb ne szóljon belőle, mint a visszaemlékezés. A legnagyobb csoda az erec jiszraeli letelepedésben az, hogy maga a jisiv nem tekinti csodának azt, ami az utolsó években az országban lejajlott. Az első élmény már a hajón megragadja az embert. Százhusz ifju pionir utazott vele a hajón, közöttük negyven németországi. Zsidó és nem zsidó utasok megbámulták ezeket az ifjakat, akiket a viharos tengeri ut nem tudott kihozni bizakodó jóhangulatukból és akik az egész uton héber dalokat énekeltek. Ha megkérdezte bárki őket, hogy mit remélnék az új országtól, mindenki tisztában volt azzal, hogy a legnehezebb és nélkülözéssel teli élet vár rájuk.

A főrabbi ezután az Egyiptomban nyert benyomásokról számolt be. Megindító szavakkal monddta el, hogy mit érzett Kairóban második Ramses mumiája előtt.

— Ha ez a markáns uralkodó ismét élne és látná, amint a zsidó ifjuság elvonul siremléke mellett, ha látná Pitom és Ramses építőit, ha látná háromezer év után milyen egyenes tartásuak, milyen büszkék és mennyi szabadságérzet sugárzik arcaikról, meggyőződhetne arról, hogy ezt a népet nem lehet szolgaságba silyeszteni.

Amikor utjában El-Arischt érintette, szintén különös gondolatai támadtak. Mérheterlennek látszó homoksíkság ez, amely az idegének úgy tetszik, mintha egy határtalan kiterjedésű hómező lenne. Ez az a terület, amit annak idején az angol kormány Herzl Tivadar számára zsidó kolonizációnak jelölt ki. Hála Istennek, hogy ez „éjjeli menedékhely” helyett Erec Jiszráelt, a zsidók földjét szerezhették meg. A Jeruzsálen felé vezető-uton az ember szemébe ötlék Kirjath Anavim kolónia, két egymás mellett fekvő dombon. Az egyik domb gyönyörűen meg van művelve, házak állanak rajta, míg a másik domb ugyanabban az állapotban, mint amilyen a zsidó birodalom elpusztítása idején volt. Ezt arabok lakják.

Ismertette a kolóniák életét, a munkát, az emberanyagot és az eddigi eredményeket. Az utolsó kolónia, amelyet meglátogatott, a Bené-Berák volt, amelyet csak kilenc hónappal azelőtt alapítottak Lengyelországból kivándorolt vallásos zsidók, akik mint pionírek pompásan beváltak. Ha az ember földmunka mellett látja ezeket a pájessos és szakállas embereket, azt hihetné, hogy mindig is mezőgazdasággal foglalkoztak, holott ezelőtt kis-

kereskedők és szatócsok voltak. Beszéde végén Chajes ezeket a határos szavakat mondotta:

— Azt mondtam Önöknek, hogy amikor Palesztinába elutaztam, már sok mindenről tudtam az ottani helyzetet és a zsidók általános helyzetét illetően. Most azonban be kell vallanom, hogy nem mondtam egészen igazat, mert bizony megtudtam sok olyasmit, ami meglepetés volt számomra, főleg és elsősorban az, hogy a világon még sok tiszteletet és megbecsülést éreznek a zsidóság iránt. Mi, akik olyan országból jöttünk, ahol az ember nem nyithat ki egy újságot, hogy ne olvasson valamit a zsidók ellen, mi, akik nem tudunk az utcán menni anélkül, hogy ne hallanánk az utcán valamit magunk ellen, mi akik örülünk, ha nem mondanak valami rosszat felőlünk, láttuk, hogy a világ legjobbjai idejöttek és e férfiaknak nem volt más szavuk számunkra, mint az elismerés és a szeretetreméltóság szavai. Mondhatom álomnak tetszett az egész, valahogy úgy vétem, hogy az antiszemitizmus hirtelen megszűnt; nincsenek emberek, akik nem értenének meg bennünket, nincsen várvád és nincsen semmi, ami bennünket a középkorra emlékeztetne. Saját füleinkkel hallottunk szeretetreméltóságokat olyan emberektől, akik számára mit sem jelentük, akik nem várhatnak tőlünk Palesztinában sem concessziót, sem kölcsönöket, sem csapatokat. És hirtelen hangokat hallunk, amiket évszázadok óta nem hallottunk és úgy véljük, hogy mindez csak álom, a népek lelkiismerete fölébredt és mindaz az igazságtalanság, amit velünk szemben évezredek óta elkövettek, most jóvá tevődik.

Fölébredtem ebből az álomból, ami ma talán még álom, de holnap már valóság lesz. Ha Palesztina és a mi munkánk, ha legjobbjaink évtizedes áldozatkészsége nem hozott volna egyebet, mint ezt, már ezért is érdemes volt áldozni. A világon van még lelkiismeret, vannak még népek, akik azt hiszik, hogy az emberiségnek szüksége van ráink, de nem arra, mint második Ramsesnek, a zsidók kényszermunkájára. Ezt a hitet hoztam magammal Palesztinából. Soha nem vezetett bennünket tulzott optimizmus a munkánkban, de tudjuk, hogyan kell leküzdeni nehézségeket, tudjuk hogy még az eddiginél is sokkal nagyobb nehézségek elhárítására lesz szükségünk. Tudjuk, hogy elháríthatatlan viszszaesések következnek be, de teljes tudatában vagyunk annak is, hogy lesz erünk szembeállani a viharokkal. Hogy ezt a tudatot magammal hozhattam, ez legnagyobb nyeresége utamnak.

A beszédet hosszantartó taps és tetszés viharos megnyilvánulásai követték.

— Ujabb hatvan csendőrt küldtek Csikmegyébe. Bukarestből jelentik: A fővárosi csendőrpáncsnokság a kormány utasítására újabb hatvan csendőrt menesztett Csikszeredára, hogy a választások alkalmával a rend fentartásában közreműködjenek. Ezzel együtt Bukarestből eddig százhatvan csendőrt küldtek a Székelyföldre.

Az Uj Kelet szerkesztő felelős szelvénydíj 240 le. Az Uj Kelet megj.

1920 remo-i bé. Még akkor

Péntek

5685 Nisz. Ujhol. 1925 április

tól, amely től és nép pontján, hogy mi kel kell békeszerző gondolni, tokba is az ország nak. Vaj kitartással örökre ma a világtör minden er nek bukás

Öt év kormányz az ország héber egy talaj nap ország, az jelenik me nemet fog palesztina. Öt év lef város. A most tervük volna. honnan vé talán mag

— Pe Aprilis 16 az ujszidó plasztikus rajzolni e évfordulót ták meg, Perez sirth és Dinesonból egy há sirthely el számára. A nagyhatalú ségre, ami zsidó közé Este a Ka irók Pere Nombert beszédet. érdekes e adtak elő lenetet.

— Sz gránok Belgrádból internáló-t szigoru re nált tisztak korlátozzák kedéseknél ményekkel letek az i elejét akar szláviában belügyeibe

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemés erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

1920 április 24-én hagyta jóvá a san remo-i békekonzferencia a Balfour-deklarációt. Még akkor is, alig öt évvel ezelőtt és magunknak is úgy tetszett, mintha

a végzet valami soha nem hallott szép játékot üzne velünk. Urrá lett rajtunk a lelkesedés és saját magunk hajszoltuk belé magunkat a realitásokon felülemelkedő extázisba, mert, — most már bizvást megvallhatjuk, — magunk döbbsentünk meg talán a legjobban attól az ajándéktól, amelyet szívós akarattal csikartuk ki sors-tól és népektől. És a diplomáciai diadalok tetőpontján, bizony nehéz szívvel gondoltunk arra, hogy mi lesz akkor, ha majd praktikus tettekkel kell körülbástyázni elvi deklarációkat és békeszerződés paragrafusait. Rossz volt arra gondolni, hogy mi lesz majd akkor, ha birtokba is kell venni, ha föl is kell építeni azt az országot, amelyet kiverekedtünk magunknak. Vajjon bírjuk-e erővel, tehetséggel és kitartással. Vajjon nem kompromittáljuk-e örökre magunkat a népek szemében és leszünk a világtörténelem nagyidai cigányai, akiknek minden öröklődése csak hangos lühó és akiknek bukása csak kacajt tud fakasztani.

Öt év mulott el azóta. Jeruzsálemben zsidó kormányzó székel, héber szintársulatok járják az országot, a Skopus hegyén világ ámulására héber egyetem nő ki a sziklákól. A föld, a talaj napról napra erősebben a mienk, van egy ország, amelynek hivatalos lapja héber nyelven jelenik meg és néhány hónap mulva új pénznemet fog regisztrálni a világ pénzpiaca: a palesztinai sékelt. És nekünk erdélyieknek? Öt év leforgása alatt: erdélyi falu és erdélyi város. A falu, amely már áll, a város, amelyet most terveznek Akkó öblében, Magunk se hit-tük volna. És ha valaki megkérdezné, hogy honnan vettük az erőt és a tudást mindehhez, talán magunk se tudnánk felelni rá.

Perez halálának tizedik évfordulója.
 Április 16-ikán mult tiz éve, hogy Juda Léb Perez, az ujszidó irodalom legmarkásabb alakja, akinél plasztikusabban a vallásos zsidó lelki életét meg-rajzolni eddig senkisésem volt képes, meghalt. Az évfordulót különös ünneppiséggel Varsóban tartották meg, ahol ezekre menő tömeg kereste fel Perez sírhelyét. Az „ohel“, amelyben Perez, Ansky és Dineson holttesteit nyugosznak, ebből az alkalomból egy hatalmas manifesztaáció központja lett. A sírhely előtt emelvényt állítottak fel a szónokok számára. Az első szónok Schalom Asch volt, aki nagyhatású beszédében mutatott rá arra a veszteségre, ami nemcsak a zsidó irodalmat, hanem a zsidó közéletet is érte Juda Léb Perez elmúlásával. Este a Kaminszky színházban zsidó írók és ujszidó írók Perez-émlékünnepélyt rendeztek, amelyek D. Nombert zsidó költő és publicista tartotta az emlékbeszédet. Schalom Asch Perez életéből mondott el érdekes epidzókat. Majd Perez drámái műveiből adtak elő David Herman rendezésében több jelenetet.

Szigoru intézkedések a bolgár emigránsok jugoszláviai internálótáborában.
 Belgrádból jelentik: A bolgár menekültek tisztí internálótáborában, ahol több ezer bolgár tiszt él, szigoru rendszabályokat léptettek életbe. Az internált tisztakat megfigyelés alá helyezték és erősen korlátozzák mozgási szabadságukban. Az új intézkedéseknek az az oka, hogy a legutóbbi bolgár eseményekkel kapcsolatban nagy nyugtalanságot észleltek az internált emigránsok között és a hatóságok elejét akarják venni annak a gyanunak, hogy a Jugoszláviában élő bolgárok beavatkozhatnának hazájuk belügyeibe.

Sulyos összetűzések Olaszországban fascisták és szocialisták között

(Róma, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Olaszországban több helyen sulyos összetűzések történtek a szocialdemokraták és a fascisták között. Bolognában egy mulatóhelyen leltek egy fascistát. Genuában, a fascio épületébe bombát dobtak, Pistóia városában pedig a fascisták és szocialdemokraták között puskatüz fejlődött ki. Porte del Marni fürdőhelyen a fascisták székházát szocialisták feldúlták, mire ezek megszállták a városházát. Több helyen véres verekedésre került sor, melynek során számos sebesülés történt.

Tizenegyezer új lakás Bécsben. Bécsből jelentik: A városházán szombaton sajtó-értekezlet volt, amelyen Weber tanácsos a következőképpen ismertette Bécs lakásépítési programját: A bécsi lakásépítő hivatal 1919-ben állították fel. 1922-ig lakáskeresők részére csak igénybevett lakásokat tudtak kiutalni. 1919-től 1921-ig csak barakkokat és kaszárnyákat és különböző telepezházakat tudtak az igénylők rendelkezésére bocsátani, összesen 1507 lakást, 1922-ben már 1749, 1923-ban 1800 és 1924-ben 2696 új lakást épített a város. Bécsben jelenleg 80.000 olyan család van még, amely nem a saját lakásában lakik. Bécs 1927 év végéig 25.000 lakást épít, amelyek közül 11.000 lakás építése már folyamatban van és még az idén befejeződik.

Miklóssy Margit jubileuma. A kolozsvári Magyar Színház és Kolozsvar közönsége tegnap ünnepelte meg Miklóssy Margit színészi pályafutásának harmincéves jubileumát. A színház roska-dásig megtelt ebből az alkalomból a kiváló művésznő tisztelőivel és amikor a függöny felgördült és Miklóssy megjelent az ünnepiesen földszített színpadon, a közönség percekig tomboló tapsokkal fogadta kedvenc színésznőjét. A taps csak akkor hallgatott el, amikor Janovics Jenő, a színház direktora üdvözlő beszédébe kezdett. Hódoló szavakkal méltatta az ünnepeket nagy színészi érdemeit és a beszéde végén atnyújtotta neki a színház ajándékát. Baróti Erzsébet a kolozsvári közönség nevében, Kádár Imre az ujszidó-szervezet nevében, Szilágyi Jenő, a magyar technikai személyzete, Leövey Leó és Izsó Miklós a Színészegyesület nevében köszöntötték a művésznőt, aki meghatva vette át az egyes testületek külön-külön emlékjándékát. Az ünneplés után Bisson „Válás után“ című mulató-ságos bohózatát adták, amelyben Miklóssy Margit játszott a magával ragadó művészetével az egyik főszerepet. Az előadás után ünnepi bankett volt a jubiláns tiszteletére.

Eljegyzés. Brüll Jolka Debracen és ifj. Mandl József a satumarei Banca Populara S. A. igazgatója jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Mikor tarthatók nyitva az üzletek?
 Hogy az államvallás ünnepei alatt az üzletek és vállalatok mikor tarthatnak nyitva, illetőleg üzembe, e kérdésben is még a legnagyobb határozatlanság és fejtelenség uralkodik. A kereskedő sohasem tudja, hogy mely egyházi ünnepen kell bezárja üzletét egész napon át és mely napokon tarthat nyitva csak délelőtt 10 óráig. A törvény ugyan intézkedik az ünnepeken való munkaszünetet illetőleg, de a törvény rendelkezéseit minden városban a legkülönbözőbb módon értelmezik. Például a tegnapi Szentgyörgy ünnepén Temesváron rendeletben adták tudtára a kereskedőknek, hogy csak délelőtt tiz óráig tarthatnak nyitva. Nagyváradon ugyanilyen rendelkezések történtek. Ezzel szemben itt Kolozsvar, az állami hivatalokat kivéve, semmilyen intézkedés nem történt arra nézve, hogy az üzleteket hány óráig lehet nyitva tartani. Érdekes, hogy Erdély három legnagyobb városában különböző módon értelmezik egy és ugyanazon törvényt, amely pedig világosan kimondja, hogy mely ünnepeken kell az üzleteket zárva tartani és amely szerint Szent-György napja nem esik egyáltalán ezek közé az ünnepek közé.

Figyelmeztetés. Arról értesítenek bennünket, hogy két fiatalember azzal látogatja meg gyá-
 rak és vállalatok vezetőségét, hogy „A zsidók közgazdasági jelentősége“ című könyvet adnak ki és e könyv kiadásához anyagi támogatást kérnek. Eddig a dolgok rendben lennének, de az ifjak mindentűt hozzáteszik, hogy a mű az Uj Kelet égisze alatt készül. Sem a „munkához“, sem a két ifjuhoz az Uj Keletnek köze nincs. A fiatalembereket, akik Dénes Jenő és Duschanek nevet irnak alá az elismervényekre, ki fogjuk nyomoztatni és ellenük megindítjuk a büntető eljárást.

* Kérjen Purgot eredeti dobozban. (2)

Titokzatos revolvermerénylet egy menyasszony ellen. Kassáról jelentik: Fülel községben az elmúlt napokban sulyos kimeneteli revolveres dráma játszódott le. Büchler ottan tekintélyes kereskedő Mária nevű menyasszony lányát este, miközben a szobájában olvasgatót, az ablakon keresztül egy ismeretlen merénylő három revolver-lövessel sulyosan megsebesítette. A titokzatos merénylet érthető izgalomban tartotta egész Füleket és környékét, ami tetőpontra hágott azzal, hogy a csendőrség a revolveres merénylet gyanúsítottjaként letartóztatta Schwarc Ernő dr. budapesti orvost, aki a husvéti ünnepeket Füleken lakó szüleinél töltötte és beszállították a losonci járásbírószög fogházába. Az esetnek érdekes előzményei vannak. A csendőrségi nyomozás a rejtélyes merénylet ügyében semmi pozitívumot felmutatni egyelőre nem tud. A leány apja ezer korona jutalmat tűzött ki a tettes kézrekerítésére, ami azt eredményezte, hogy a besugások és titkos jeljelentések tömege érkezett a csendőrséghez. E jeljelentések figyelembevételétől előállott az a nem mindennapi helyzet, hogy a csendőrség Fülel valamennyi zsidó fiatalemberét megfigyelés alá helyezte. A gyanu Schwarc Ernő dr. budapesti orvosra irányult azzal összefüggésben, hogy Büchler Mária vőlegénye, egy korponai föld-birtokos fia, akinek husvét hétfőjén kellett volna esküvőjét megtartani, előzőleg Schwarc Ernő dr. nővérének udvarolt és azt Büchler Mária miatt hagyta el. Schwarc dr. tagadja a merényletben való részességét. Füleken az a vélemény alakult ki, hogy a merénylet hátterében titok lappang, melyről egyedül a Büchler-család adhatna fölvilágosítást.

Meggyorsítható az állatok és növények fejlődése. Berlinből jelentik: A „Daily Chronicle“ cikkéi levelezője egy szenzációs találmányról számol be, amit Polzsuszky Erneszt dr. angol biológus állított elő. Olyan oltóanyagot hozott létre, melynek az a sajátsága, hogy meggyorsítja az állatok és növények testi fejlődését. A folyadék beoltása által el lehet érni, hogy a szervezet azt a fejlődést, amit egyébként a sejtállapottól a teljes korig éveken át érhetne el, néhány nap alatt elvégzi. Polzsuszky dr. az első kísérleteit az aranyhalak ikráin végezte. Az oltóanyag segítségével a kis ikrából hét óra alatt öt centiméter hosszúságú kis hal lett. Némely növénynek pedig reggelre kikelt és 48 óra mulva már virágot hozott. A feltaláló abból indult ki, hogy a gombák rendkívül gyorsan nőnek, tehát kell bennük lenni valami olyan vegyi anyagnak, mely a gyorsnövést előidézi. Hosszu kísérletezéssel végre igen különböző mérgek gombákból egy komplikált összetételű kivonatot készített. A feltaláló a találmányának óriási jelentőséget tulajdonít, s azt hiszi, hogy az alsóbbrendű állatokra és növényekre gyakorolt hatásával át fogja alakítani az emberiség gazdasági berendezését.

Nagy tűz Kőbölkuton. Kőbölkut községben hétfőn borzalmas tűzvésznek esett martalékaul Kálnó János, Kálnó József és Berde Géza odaváló gazdálkodók háza. A csendőrség a vizsgálat folyamán több gyanus dolgot észlelt, amit jelentésében a kolozsvári ügyészséggel is közölt. Nincs kizárva, hogy gyújtogatás okozta a tüzet, éppen ezért az ügyészség utasította a csendőrséget a legszigorubb nyomozás megajtására.

Hans Herzl Bécsben. Bécsből jelentik: A katolikus vallásra áttért Hans Herzl, aki nemrégiben egy londoni katolikus folyóiratban atyja életművét megtámadta, Bécsbe érkezett. Odajövele célját még nem tudják. Bécsi katolikus misszió-körökben az a vélemény van elterjedve, hogy Herzl Hans otlétét propaganda célokra fogják kihasználni.

* Ha sulyt fektetünk arra, hogy arcobőrünk gyöngéd és fehér legyen, úgy keverjünk mosdó-vízünkbe eredeti Mack-féle Kaiser Borax-ot.

* Ne féljen! Hyperol-lal készíttse száj-vizét, megvédi fertőző betegségektől, torok-fájástól. Kapható minden gyógyszerárban és dro-guériában.

Április 1-től május 1-ig országos sékelakció

KÖZGAZDASÁG

Egyedül Románia küzd gabonahiánnyal

A világ gabonaszükséglete fedezve van

(Cluj-Kolozsvár, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A római nemzetközi mezőgazdasági intézet jelentése szerint az 1924. évi kampányban a terméseredmények kisebbek voltak, mint 1923. évben. Ennek tulajdonítható az, hogy a gabonaszükséglet az idén nagy arányokat öltött és az árak állandó hullámzásnak voltak kitéve.

A buzaár január végén 203 cent volt bushelként (27.165 kilogram). Azóta a buza ára erősebben esett. A 203 centes ár 125 százalékkal haladta meg az 1913-ik esztendő 90¹/₄ centes átlagárát. A február havi átlagár már csak 189.35 cent volt, míg április elején az ár egészen 150 centig csökkent. Az árjegyzés alapján a csikágói tőzsde májusi buzajegyzése szolgál. Ez a feltűnő árhanyatlás elsősorban a hosszpozíció túlfeszítésének tulajdonítható, amelyet statisztikailag meghatározható piaci helyzet már hónapok óta nem támogatott. Bár a buzatermés kb. 12 és a rozstermés kb. 20 százalékkal csekélyebb, mint az előző esztendőben, a világ gabonaszükséglete fedezve van és

az 1925-ik esztendő termésjelentései kedvezőek. Az árak esnek, ami azonban a beszz-spekuláció igyekezetén kívül a kedvező vetésjelentésekben is leli okát, amelyek szintén hozzájárultak az árnívó leszorításához.

A statisztikai jelentések szerint a búzával bevetett területek az utolsó öt esztendő átlagához képest megnagyobbodtak. Ezzel szemben a rozssal bevetett területek az utolsó öt esztendő átlagához képest kis mértékben csökkentek, főleg azért, mert Ukrajnában csökkent a rozssal bevetett terület. A vetések állása Európában általánosságban kielégítő.

Az európai kormányok óvintézkedései s a lassan normalizálódó piaci helyzet elhárította a gabona- és kenyérhiány veszedelmét az államok lakosságának feje felől. Egyedül Románia küzd a gabonaellátás nehézségeivel, ami annál is különösebb, mert tudvalevőleg Románia a multban valóságos éleléstára volt Európának és így sokkal nagyobb figyelmet kellene szentelni azoknak az okoknak, amelyek ezt a csökkenést előidézték.

iraki kormány is aláírták az idevonatkozó egyezményt, így most már mi sem áll utjában annak, hogy a fantasztikus gazdagságu olajforrásokat kiaknázzák. Az egyezmény 75 évre szól s az a kikötés foglaltatik benne, hogy a társaság elnöke csak angol alattvaló lehet. Minthogy azonban Franciaország és Amerika az alaptőkének egy-egy negyedrészt képviselik, az angol bankcsoport nincs többségben. A társulat alaptőkéjét négy angol, hat amerikai és 25 francia társaság jegyezte.

Pánik az olasz tőzsdéken. Rómából jelentik: Az olasz kormány rendeletet adott ki, mely a tőzsdetagozók működését a kormány jóváhagyásától teszi függővé. E rendelet következtében az értéktőzsdéken sztrájk ütött ki, mire a kormány még a husvéti ünnepek előtt rendeletileg bezárta a tőzsdéket. Husvét óta tegnap volt az első tőzsdénapi, amely általános pánikot idézett elő. A trieszti tőzsdén az általános biztosító társaságok értékeinek 1200 ponttal való zuhanása verekedést idézett elő. Hasonló események játszódtak le a milánói, genouai, nápolyi és turini tőzsdéken is. Milánóban a rendőrség tisztította meg a tőzsde épületét. Firencében pedig a verekedésnek a karabinierek beavatkozása vetett véget.

A vimumkényszer eltörése az utódállamok forgalmában. Budapestről jelentik: Mint ismeretes, a budapesti mintavásárral kapcsolatosan az utódállamok mintavásárainak rendezése ügyében értekezletet hívott egybe a budapesti kereskedelmi kamara. Az értekezleten a kolozsvári kamara megbízásából dr. Kiss Béla titkár vett részt. A vásárrendezés egységesítése ügyében történt felszólalások után az értekezlet egyhangulag hozzájárult ahhoz a javaslatához, amely szerint az utódállamok függesszék fel az utlevél- és vimumkényszerrel mind az esetekben, amelyek a szállítási kedvezményt, egyes országokban a vásárbizottságok alakítását, vagy a vásárok propagandáját segítik elő.

A gyapjuárak nagyarányu esése. A londoni gyapjuárak, mely az egész világ gyapjuiparának és gyapjukereskedelmének részvetele mellett folyt le, nagy árhanyatlást vont maga után. A decemberi gyapjuárak még 100 százalékkal voltak magasabbak a békeáraknál aranyparitáson számítva, de januárban a gyapjuipar már beszüntette vásárlásait és megkezdődött az áresés. Február közepe táján a gyapjuárak tőzsdéken már 15 százalékkal alacsonyabbak voltak az árak és a londoni árverésen a legmagasabb árakhoz viszonyítva 20—25 százalékkal, sőt egyes minőségek 30 százalékkal is visszamentek. Ezen áresések közvetlen oka a

gyapjuárak rendkívül emelkedése az 1924. esztendőben. Továbbá a nagy kínálat különösen tengerentúli gyapjuban, végül az a körülmény is, hogy a posztógyárak nem tudtak tudni a már drágább gyapjuból gyártott posztón, tekintve, hogy a fogyasztó közönség idegenkedve fogadta a megdrágult posztóárakat és inkább az olcsóbb mügyapjuárakat vásárolta, mint a tiszta gyapjuból készült posztót. A helyzet még mindig nem egészen tiszta és további 5—10 százalékos áresést várnak.

SPORT

A kassai Husosok Romániában. A kassai Husipárosok Sportegylete, amely a katolikus husvéti ünnepeken Szatmáron játszott szép sikerrel, pünkösdkor újabb romániai turára jön. Első ellenfele a petrozsényi CAMP lesz. Innen a kassaiak Brassóba mennek, ahol az Ivria ellen fognak játszani.

Rademacher megjavította a 200 méteres mellúszás világrekordját. Bochumban vasárnap nagy nemzetközi uszómítig volt, amelyen Rademacher 2p. 36.9 mp-re javította a 200 méteres mellúszás világrekordját. A régi rekordot Toldi (Magyarország) állította fel 2 p. 39.6 mp-es idővel még 1911-ben.

Slovan—TAC 1:0 (1:0). A bécsi Slovan tegnap szép játék után minimális arányban megverte a TAC-ot. A mérkőzést Danciu vezette. Eredetileg úgy volt, hogy másnap Aradon játszik a Slovan, azonban az aradi egyesületek nem tudták kielégíteni a bécsiek anyagi igényeit és így a mérkőzés elmaradt. A Slovan tegnap már haza is utazott.

A tudás világából:

Ferrero: Római világbirodalom ...	130
Nietzsche: Korszerűtlen elmékedések	130
Finot: A boldogság tudománya ..	170
Benedek: Bevezetés az olvasás művésze ébe.....	160
Romain Rolland: Mahatma Gandhi	160
"Zenei miniatűrök	220
Világlexikon	380
Maeterlinck: Szegények kincse....	130
Kémeri: Anatole France sétái	240
Mende: A drótnélküli telegraphia..	120
Arrhenius Swante: A világok keletkezése	100
Bölsche: A természet titkaiból....	110
Bölsche: Az ősember	100
Dr. Ferenczi S.: A pszichoanalízis haladása	60
Fülöp Zs.: Természettudományi szótár	100
Le Bon Gusztáv: Az igazságok élele	100
Ostwald: Bevezetés a természetfilozófiába.....	100
Pate W.: A renaissance	130
Mecsnikov: Optimista világnézet ..	130
Brandes: Korok és emberek.....	130
Wilde: Szépség filozófiája.....	130

Megrendelhető: Uj Kelet könyvosztályában

Kérje könyvjegyzékünket

10% felár

SUCHARD
CSOKOLADÉ
HAZTARTÁSRA ÉS NYERS EVÉSRE

Érdeksen az Uj Keletben!

TŐZSDE

Április 23-án

A lej: Zúri hben 230, Párisban 875, Budapestben 326.

Kolozsvári devizapic. A mai napon ünnep miatt szünetelt a bankközi forgalom.

Zürich Nyitás—Zárlat: Berlin 122.61—122.61, Amsterdam 206.35—206.35, Newyork 516.50—517.00, London 2477.00—2477.50, Páris 2677.50—2680.00, Milánó 2118.75—2118.75, Prága 1532.50—1532.50, Budapest 71.75—71.75, Belgrád 833.75—835.00, Bukarest 230.00—230.00, Varsó 100—100, Bécs 72.75—72.75.

Bukarest. Devizák: Páris 11.85, Berlin —, London 1036, Newyork 226.00, Róma 9.20 Zúrich 43.90, Bécs 00.00, Prága 6.67. Magánforgalomban kialakult árfolyamok.

Felépül a temesvári kereskedők bazárja. Temesvárról jelentik: A temesvári Kereskedők Egyesülete tegnap értekezletet tartott Kun Richard elnöke mellett, amelyen elhatározza, hogy május 1-én megkezdik annak a bazárnak az építését, amelyet a városi tanácsal történt megállapodás alapján a hajléktalanná vált kereskedők részére fog emelni. A tervek szerint a bazár augusztus első felében elkészül és most az egyesület olyan megoldást keres, amely lehetővé tegye azoknak a kereskedőknek az elhelyezését, akik az új lakbértörvény alapján május 6-án el kell hagyniuk eddigi helyiségüket.

Valorizálva itélik meg a magyar bankbetéteket. Budapestről jelentik: A Magyar Általános Hitelbank budapesti főintézete ellen pert indított egy betevő 1920. január 25-én elhelyezett bankbetétjének valorizálva lendő megfizetése iránt. A bíróság 50 százalék erejéig figyelembe vette a valorizációt azzal az indoklással, hogy a magyar pénz áresökkenéséből eredő kárt mindkét félnek megosztva kell viselni, annál is inkább, mert a bank mérlegéből kiténik, hogy betétjeit az elértéktelenedés ellen bankszerű fedezettel biztosította. A döntés elvi jelentőségű a régi bankbetétesek szempontjából.

A világ legnagyobb részvénytársasága. Londonból jelentik: Az egész világnak egyik legnagyobb vállalkozása az a részvénytársaság, amely most alakult meg kerekén egymilliárd angol fonttal. A társaság hosszú, majdnem negyedszázadig tartó elkeseredett és a diplomácia mesterfogásaival dolgozó harc után szerezte meg most Mezopotámia olajmezőit s miután a török petróleumtársaság és az

Palesztinai kirándulásra ruhák tisztítása nagyban folyik Czinknél, Cluj

Már

Tava

Neu

férfi-
Cluj,

PA

Kaues
védelmet ny

A k
mon
Fiókiz

COMPAG

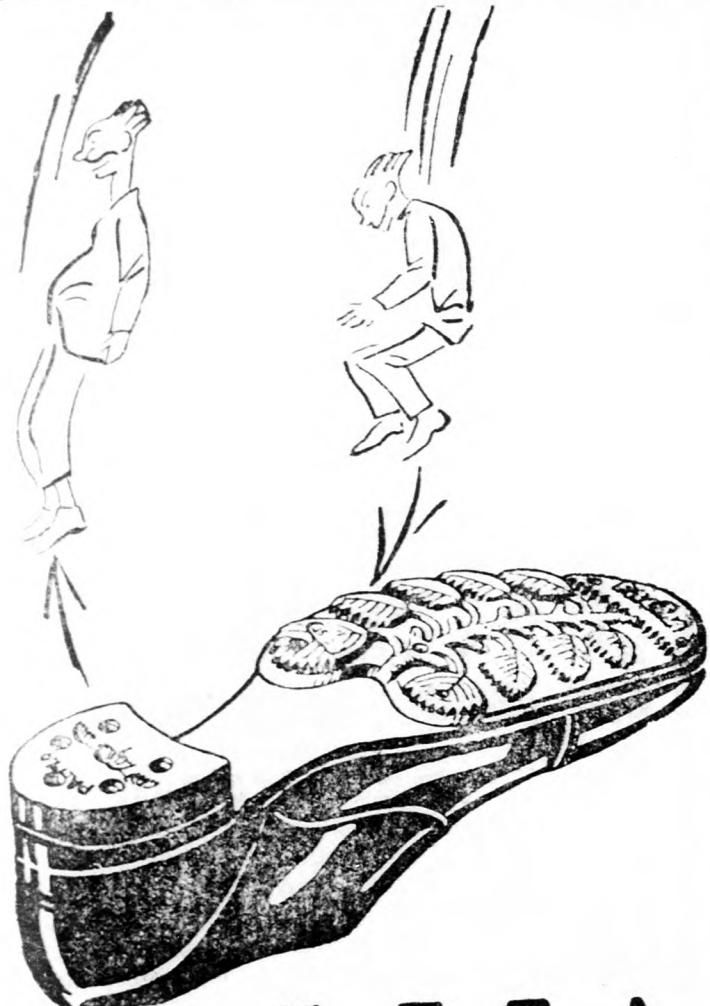
Márványpapir

FERENCZ-nél Telefon 225.
Cluj, Str. F. David 16.

Tavaszi ujdonságok
érkeztek

Neumann M.

férfi- és fiu ruhaáruháza
Cluj, Plata Unirii No 14.

PALMA

Kaucsuk sarok és talp
védelmet nyújt hideg és nedvesség ellen.
Ruganyos, higienikus.

Mindenhol csak

eredeli

CZELL-sört
és
LUTHER-sört
kérjen.

Telefon 516

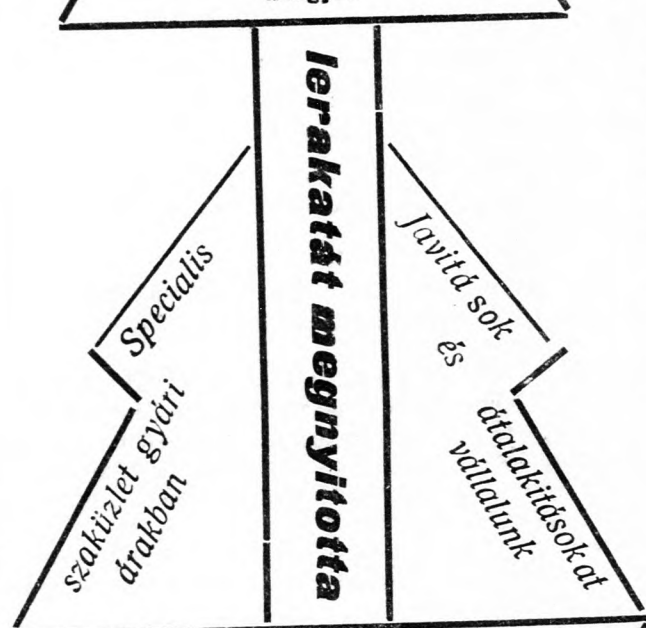
Messe 1155

Főraktár

Ciment, Dukasz & Tsa cégnél
Cluj, Str. Bucovina (v. Munkácsy-u.) 28

A Bőripari Rt.

bőrdíszmű, bőrdísz- és táská-
árugyár

Clujon

Gal. R. Ferdinand (Wesselényi-u.) 2.

Kényszereladás kiköltözés miatt

Fischer üvegüzlet
CLUJ

Kereskedők figyelmébe!

Tartós munkás- és gépész-ruhák,
valamint női és férfi fehérműket,
saját gyártmányomat, jutányos áron ajánl
Hoffmann Ferencz
TOPLIȚA-ROMANA

Kísérleljen meg egy próba minta-csomagot!

A világirodalom

legkiválóbbjai az UJ KELET könyv-
osztályának olcsó
könyvcsoportjaiban

I. csoport:

A francia regényirodalom legkiválóbb-
jainak világhírű regényei. **5 nagyszerű**
regény 500 lej helyett **320 lej.** Tar-
talma: Anatole France: Vészó vágyak.
Maupassant: A szép fiu. Claude Far-
rare: Dax kisasszony. Barbousse: Vilá-
gosság. Romain Rolland: Egy párisi ház

II. csoport:

A moderu orosz irodalom legkiválóbb
íróinak legszebb regényei és novellái.
5 érdekes kötet 400 lej helyett **220**
lej. Tartalma: Andrejev Leonid: Vö-
rös kacaj. Az orosz novella nagymes-
terei. Andrejev Leonid: Anatheme.
Gorkij Maxim: E y élet regénye.
Kuprin: A kripta.

III. csoport:

Ötletes, mulatságos, neveltető, tréfás
könyvek. A humorisztikus irodalom
színe java, **5 sziporkázóan elmés könyv**
150 lej helyett 75 lej. Kariuthy Fri-
gyes: Kolumbus tojása. Nagy Lajos:
Képtelen természetrajz. Solem Alej-
chem: A 13 Robinson. Szöllősy Zsig-
mond: Az orrfogdosó braziliai. Sven
Lanye: Sámson és Delila.

IV. csoport:

A humorisztikus ir dalon, kacagtató
mulatságos, szorakoztató termékei. **6**
pompás tréfás könyv 160 lej helyett
80 lej. Tartalom: Karinthy: Kacsá-
lábbon forgó kastély. Maupassant: Pá-
risi vasárnapok. Békefi László: A ran-
devu. Mihály Istán: Ó Ceizler ur.
Gosztonyi Ádám: Tréfás könyv. Laczkó
Géza: Baruti.

V. csoport

A világirodalom leghíresebb remekei.
5 páratlanul érdekes regény 650 lej
helyett **325 lej.** Tartalma: Romain
Rolland: Viharvirág. Couperus: Heli-
gabalus. Meyrink: A zöldaru kísértet.
Couperus: Komédiások. D'Annunzio:
A halál diadala.

VI. csoport:

A külföldi regényirodalom ragyogóan
szép regényei. 470 lej helyett **300 lej.**
Tartalma: Barbusse: Tűz. Dora Dun-
ker: George Saud. Maupassant: Hold-
világ. A. France: Balthazar. Romain
Rolland: A piaci vásár.

VII. csoport:

A legérdekesebb detektív, kalandor
és szerelmi regények. **6** pompás re-
gény 320 lej helyett **170 lej.** Tar-
talma: Aptelni: A tükörkép. Duse:
A két pisztoly. Chestertin: A kék ke-
reszt. Ervald: Sulamit kertje. Elve-
s ad: A pók. Ujhelyi: A három detektív.

Hirdessen az Uj Keletben

A kolozsvári
monostori
Fióküzlet: Ghillányi-ut 5-7.

Czell

URSUS

világos

HERCULES

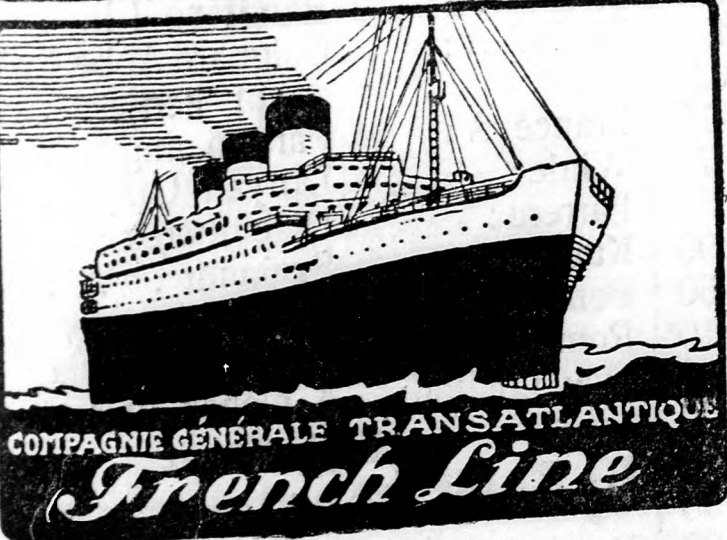
dupla maláta

Rador 2285

Luxusutazás — Gyorsutvonala a francia
kikötőkbe:

New-York — Canada
Cuba — Mexiko
Venezuela - Haiti - Antillák
Marocco - Algir - Tunisz
és más kikötőkbe.

Információkkal és jegyekkel szolgál:
„SARNIA“ S. A. Bucurest.
Pasagiul Comedia
Táviratcim: Transatbuc.
Rador 2590

COMPAGNIE GÉNÉRALE TRANSATLANTIQUE
French Line

APRÓHIRDETÉSEK
 Egyszeri közlésnél egy szó 3—, vastagabb betűtve 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény.
Apróhirdetéseik díja előre fizetendő

Keresünk
 mellény, nadrág és gyermekruha készítésében speciálisan képzett

szabó
 munkásokat. Cim: Fabrica de Haine Cehoslovaca, Bucuresti, Str. Berzei 94-96.

מלמד: נדמה תום חומש
 וישו נדך אונטערזוכטען קאפן
 זוכט רעליגיאזען פאסטען בייז
 4000 לעי פער מונאטן. ארבעטע:
 Sámuel Mór, Oradea-Mare
 Körös-utca 18. 8897

Keresünk
 egy szakképzett férfit
kereskedő
segédel.
 Cim: Fabrica Cehoslovaska, Bucuresti, Str. Berzei 94-96.

! SZÉP !
KOMTATVÁNY

A LEGJOBB REKLÁM

★

Árajánlással szívesen szolgál a

KADIMA NYOMDA

Cluj-Kolozsvár
Str. Baron
L. Pop
10

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei
Ezüstlakodalom. A Magyar Színház ezidei műsorában alig foglalt helyet ilyen mély finomságokkal teli és érdekes színdarab. A közönség mindvégig érdeklő figyelmé avatta az Ezüstlakodalom kolozsvári előadását a szezon legművészeiből esemé nyének. Paul Graldyák már a Szere ni-vel is óriási sikere volt itt is, miként a külföld ö-szes nagyvárosaiban és az Ezüstlakodalom elő.dásával megpecsételődött az a nagy siker, mely a francia ielőt végigkísérte a legkulturáltabb közönség tapsa a világ minden városába. Pénteken megismétlik az Ezüstlakodalmat a premier nyomán diadalmas szereplővel.

Pintér Böske. A magyar színpad egyik nagy büszkesége, Pintér Böske szombaton este kezdi meg vendég szereplését egy évig tartó betegség és pihe nés után. A közönség érdeklődése minden eddigi érdeklődést meghalad. Csak rendkívüli színészek iránt van ilyen nagy érdeklődés, mint milyen Pintér Böske, aki remek temperamentumával, táncával, énekével és nemgs játékaival tette magát vonzóvá és érdekesé. Pintér Böske erdélyi vendég szerepléseit itt kezdi meg az Elsler Fannitan, mely a művésznek egyik leghatásosabb szerepe. Mindenütt, ahol ebben a szerepben fellépett, sikere vitte a darabot. Vasárnap este Pompadourban és hétfőn a Papa kedvencek Cluj-jában lép fel Pintér Böske, ahinek három lebrilliansat b szerepét fogja élvezni a közönség.

Válás után — másodsor. Kedden este, minthogy az első jubileumi előadásról számosan mentek vissza a pénztártól, mert minden jegy elfogyott, megismétli a színház Miklóssy Margit tiszteletére Bisson: Válás után c. vígjátékát, mely a jubiláló Miklóssy Margitnak egyik legpompásabb szerepe és maga a darab is rendkívül mulatságos. A keddi esti előadást a jubileumi előadás szereplőivel adja a színház. A helyárak rendez esti helyárak lesznek.

Magyar Színház heti műsora
 Péntek: Ezüs lakodalom (2 odczor, napibérlét 106 sz. B, sorozat 175)
 Szombat d. u. fél 4-kor: Aranyember (Rendkívüli ifjúsági előadás a Miklóssy Margit tiszteletére, olcsó helyárakkal) Előadó: dr. Kiss Ernő, sorozat 176)
 Szombat este 8 kor: Elsler Fanni (Pintér Böske első föllépése hosszu betegsége után. Napibérlét 107 szám A, sorozat 177)
 Vasárnap d. u. fél 4-kor: Hollandi menyecske (Karácsonyi líi föllépésével, mérsékelt helyárakkal, sorozat 178)
 Vasárnap este: Pompadour [Pintér Böske vendégjátékával. Napibérlét 108 szám B, sorozat 179)
 Hétfő: A papa kedvence (Pintér Böske vendégjátékával, premierbérlét 54 szám, sorozat 180)
 Kedd: Válás után (Miklóssy Margit tiszteletére, napibérlét 109 szám A, sorozat 181)

MOZGÓK MŰSORA
Select-mozgó. Péntek, április 24. A vasidegzetű ember. Szenzációs büncügyi dráma 7 felvonásban, káprázatos fényvisszessal. Rendezte és játssa Harry Piel.
Uránia-mozgó. Péntek, ápr. 24. Könnyek szigete S. O. S. Megkapó büncügyi dráma, 6 felvonásban. Főszerepben Lia de Putty, Paul Wegener.
Apollo-mozgó. Péntek, április 24. Zigotto tanonc, pék és serif. Három amerikai excentrikus filmbohózat 6 felvonásban. Főszerepben Zigotto.
Gidófalvyné Pataky Etelka, tekintettel a nagyérdéklődésre, képkiallitását április 27-ig meghosszabbította.

Jó könyvek

Dosztójevszkij: Szegény emberek . . . 66	Wells: Felszabadult világ . . . 90
Anatole France: Komédiás történet . . . 70	Zola: Germinal . . . 210
Flaubert: Három mese . . . 140	Strindberg: Haláltánc I-II. . . 140
Dickens: Pickwick Club . . . 420	France A.: Coignard Abbe. Epikur kertje . . . 170
Dante (Babits): Pokol . . . 170	France A.: Pártütő angyalok . . . 144
" Purgatorium . . . 170	Wilde: Doryan Gray . . . 280
" Paradicsom . . . 170	Farrere: Új emberek . . . 240
Gerald: Szeretni . . . 160	Kuprin: Szulamit . . . 200
Hoffmann: Akárki . . . 100	Benoit Pierre: Ferte kisassony . . . 240
Knut Hamsun: Lyngre szerkesztő . . . 160	Romain Rolland: Anette és Szilvia . . . 200
Karinthy: Tanár ur . . . 110	Jack London: A méhek dala . . . 72
" Jelbeszéd . . . 120	
Rab Gusztáv: Mocsárláz . . . 200	
Tagore: Hajótöröttek . . . 280	
Mark Twain: Koldus és királyfi . . . 130	
Unamuno: Ez aztán a férfi! . . . 120	

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában
 Kérjen könyvjegyzéket! **10% felár**

Használjunk kizárólag
PLANTOL
legjobb növényzslirt, mert ez használja, egészséges és kiadós!
 Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készül, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.
Képvisei: HARTIG & HIENZ Cluj
 Str. Juliu Maaiu 8. Telefon 1-18.

Pályázati hirdetés
 A targu-muresi status quo ante izr. hitközség-nél azonnali elfoglalható hitközségi jegyzői állás vár betöltésre. Pályázhatnak azon nagykoru, román állampolgársággal bíró vallásos férfiak, kik a román, magyar és német nyelvet szóban és írásban tökéletesen birják, hitközségi ügyekben, ügykezelésben és vallási szertartásokban jártasok. Kereskedelmi érettségivel rendelkezők előnyben részesülnek. Fizetés megállapodás szerint.
 Pályázatok 1925 május hó 15-iz Bretter Vilmos hitközségi elnök címére Targu-Muras, Colonisla R. T. kuldendők.

Mégis csak legjobb a késnélküli
„RASOL IDEAL“

borotváló por
 amely az ország legrégibb gyártmánya, mely most újonnan átpreparálva az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána.
 Kapható 1/4, 1/2 kg. szép csomagolásban. 5 kg vétel franco lej 140—, kisebb mennyiségben lej 34—, vidékre lej 45— kgkint. **Övakodjunk az ártalmas utánszatoktól. Csak az „IDEAL“ felírású valódi.**

Reszling József fodrasz
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Legjobb minőségű
asbest eternit palatetóket
 szállít legolcsóbb árban jóállás mellett
részletfizetésre is
Engel Jeremiás
 Gheorgheni Gyergyószentmiklós

Szerkesztő hivatal és Cluj-Kolozsvár L. Pop. (Brassay-utca) 10. Telefon: Sz. és kiadóhiv. Zs. N. kézi szerkesztés

1925 április **Válasz**

Közel egy évtizedben az a tólkra talált — az igazítás a templomi szentélet ad de nem lépt alapon álló hazaárulóknak dakra, de u nek, vagy é vakmerően a római katolika *nonim fogas* ságot a ro lehet büntet *posan lehet* szentéletű sz zsló a keze Türtük és engem n tisztetélem közvélemény kérdést: bo Az imp nagy többsé nitotta mag totta osztál küzd a közp nem vagyut hanem zsid Egyrésze a magyar kis tisztelni kel zösségük ö csináltam t zsidó testvé jektive fog és kulturkó kritérium, nemzeti ide Az én szívvvel gon ságomra, a tételek mel Az én fejezem ki könnyebben magyar k De azért n az én nemz ideáljaival. kint a tör örök és y Palesztina Ezért csületes s maga csele egyetlen m álért vele A nye kötelessége kultura es magyar k kelleni, hi legkönnyen nem végo De tu *nyitásába először és mert irányítsá minden ol birtokallon nyitani. A irányítani Ami p az itt ura mi kell eszközeive*